

A XV-a Conferință internațională – multidisciplinară
„Profesorul Dorin Pavel – fondatorul hidroenergeticii românești”
SEBEȘ, 2015

UN NUME VEȘNIC ÎN LITERATURA NOASTRĂ - LUCIAN BLAGA

Andrei POGÁNY

Anual, cei care iau parte la „Conferința internațională multidisciplinară ”Profesorul Dorin Pavel - fondatorul hidroenergeticii românești”, care se desfășoară în localitatea Sebeș, jud. Alba, se deplasează și în curtea Bisericii Ortodoxe din Lanchrăm. Aici se găsește mormântul lui Dorin Pavel, alături de părinți și strămoși, precum și al unchiului său, a lui Lucian Blaga.

După o slujbă de pomenire și depunerea de coroane și flori, se

vizitează Casa memorială „Lucian Blaga” din Lanchrăm. Aici s-a născut la 9 Mai 1895, viitorul filosof, umanist, poet, dramaturg, traducător, jurnalist, profesor universitar, academician și diplomat român, Lucian Blaga.

În casa memorială se pot contempla manuscrise, documente vechi, corespondență, volume cu semnătura poetului, fotografii, mobilier țărănesc și de epocă precum și obiecte personale, printre care pălăria, paltonul și geamantanul de student. Modalitățile de expunere, fără să fie ultramoderne și spectaculoase, reușesc, prin simplitatea lor, să introducă vizitatorul în universul lui Lucian Blaga.

Debutul este în 1910, când apare poezia „Pe țârm”, iar în filosofie în 1914, prin lucrarea „Reflecții asupra intuiției lui Bergson”. În

toamna anului 1916, la vârsta de 21 de ani, pe când era student la Universitatea din Viena, o cunoaște pe lugojeanca Cornelia Brediceanu de care se îndrăgostește. Ea a fost acea „mirabilă sămânță” care i-au încolțit în suflet poeziile din „Poemele luminii”, după cum mărturisește, atât de elocvent, însuși poetul, în volumul autobiografic „Hronicul și cântecul vârstelor” (volum postum apărut la Editura Tineretului, București, în 1965). În aceste mărturisiri, nobilul sentiment al dragostei față de Cornelia Brediceanu este rețrăit de Lucian Blaga cu o intensitate și cu o sinceritate rar întâlnite. Astfel a început marea călătorie a poetului pe drumul creației literare, alături și împreună cu Cornelia Brediceanu.

Majoritatea poeziilor dar și ale pieselor de teatru a lui Lucian Blaga pot fi afiliate în curentul literar denumit expresionism. Expresionismul este considerat o revoltă împotriva realismului sau naturalismului, o căutare a unei realități psihologice sau spirituale, iar nu o înregistrare a unor evenimente exterioare surprinse în secvența lor logică.

Dramaturgia lui Lucian Blaga cuprinde opere reprezentative în care se înscriu: „Zamolxe, mister păgân” (1921); „Tulburarea apelor”, dramă (1923); „Daria”, dramă în patru acte (1925); „Ivanca” (1925); „Învierea”, pantomimă în 4 tablouri și „Fapta”, joc dramatic (1925); „Meșterul Manole”, drama în 5 acte (1927); „Cruciada copiilor”; „Avram Iancu”, dramă într-un prolog și trei faze; „Opera dramatică”, 2 volume (1942); „Arca lui Noe” (1944); „Anton Pann”, dramă într-un prolog și 4 faze (postumă 1964).

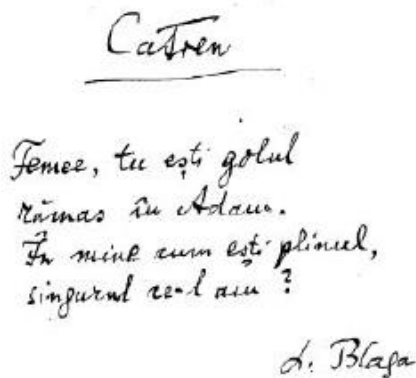
„Meșterul Manole” este capodopera lui Lucian Blaga. Este comparabilă, în literatura universală, cu ceea ce au scris Dante și Goethe. Această dramă se publică de către autor, în 1927, la Sibiu

pentru ca în 1929, la 6 aprilie, piesa să cunoască premiera absolută pe scena Teatrului Național din București.

Preluând cunoscuta baladă, Lucian Blaga va da originalitate operei, adâncind și lărgind motivele baladei prin perspectiva expresionismului, ce-i permite scriitorului să dea realității o expresie nouă, prin raportarea lucrurilor la absolut și printr-o patetică participare la imaginile create.

Drama poartă dedicația: „Lui Sextil Pușcariu” – renumitul lingvist clujean care a contribuit la lansarea poetului încă din 1919 – și cuprinde 5 acte, constituite într-o gradație, ce duce la deznodământ. După enumerarea personajelor, Lucian Blaga face următoarea precizare în legătura cu locul și cu timpul acțiunii dramei: „Locul acțiunii:

pe Argeș în jos. Timpul: mitic românesc”. Fiind o piesă de idei filosofice, autorul urmărește ca spectatorul să contemple un om în care să se regăsească, să trăiască intens drama unei vieți superioare, pline de tensiune, pusă mereu în fața unor alternative contrastante. Sunt relevante, pentru încărcătura artistică, metaforele, comparațiile, personificările, antiteza și limbajul pe care Blaga îl îmbogățește cu proverbe, zicători, expresii

Către
Femeie, tu ești golul
rămas în Adam.
În minte cum ești plinul,
singurul ce-l are?
L. Blaga

populare, ce dau originalitatea dramei.

După debutul său, în 1914, prin lucrarea deja amintită, „Reflecții asupra intuiției lui Bergson”, Lucian Blaga, după 1940, elaborează o operă vastă filozofică denumită „Patru trilogii”. Acestea sunt:

– Trilogia cunoașterii (1943), în care se ocupă de „Eonul dogmatic”, de „Cunoașterea luciferică” și de „Cenzura transcendențială”;

– Trilogia culturii (1944): „Orizont și stil”, „Spațiul mioritic”, „Geneza metaforei și sensul culturii”;

– Trilogia valorilor (1946), în care tratează „Știința și creație”, „Gândire magică și religie”, „Artă și valoare”;

– Trilogia cosmologică (neterminată) – un singur volum despre „Diferențe divine”.

În 1926 a intrat în diplomație ocupând, succesiv, posturi de atașat cultural la legațiile României din Varșovia, Praga, Lisabona, Berna și Viena. A fost atașat și consilier de presă la Varșovia, Praga și Berna (1926-1936), subsecretar de stat la Ministerul de externe (1936-1938) și ministru plenipotențiar al României în Portugalia (1938-1939).

Ca traducător, publică, în 1953, opera „Faust” de I.W. Goethe, în 1955, volumul „Din lirica universală” și, în 1958, cel intitulat „Din lirica engleză”.

La vârsta de 30 de ani, între 1924-1925, locuiește pe meleagurile bănățene, la Lugoj.

Se poate pune întrebarea: de ce teatrele noastre nu pun în

program dramele lui Lucian Blaga, de ce nu se pune în scenă piesa „Meșterul Manole”?

Lucian Blaga a decedat, la 6 mai 1961, în Cluj. A fost înmormântat, în ziua sa de naștere, la 9 mai 1961, în cimitirul din Lanchrâm.

Personalitate cu activitate complexă pe multiple tărâmuri,

Lucian Blaga și-a manifestat talentul scriitoricesc, poetic, a concepțiilor filosofice, artistice și de limba românească, pentru care-l păstrăm cu cinste în inimile noastre.

Prof. asoc. Dr. Eur. Ing. Andrei POGÁNY
Facultatea de Construcții Timișoara
membru AGIR
e-mail: pogany00@gmail.com